

Заступник голови
Донецької облдержадміністрації

Костюшко І.О. - До біля

Колесник В.В.

Сідачева П.В.

Закінчев І.Г.

Чекофеєва Н.М.

Д.Г. Клюшников

До листа №
« 19 » Угабель від 2020,
2020

Прес-реліз

Копенгаген (Данія), 19 травня 2020 р.

Звіт ВООЗ про здоров'я та поведінкові орієнтації європейських підлітків у віковій групі 11–15 років свідчить про зростання числа підлітків, які турбуються про своє психічне здоров'я

Ключові результати опитування щодо здоров'я та благополуччя підлітків містяться в опублікованому Європейським регіональним бюро ВООЗ звіті, який містить дані про фізичне здоров'я, соціальні стосунки та психічне благополуччя 227 441 учня віком 11, 13 та 15 років, які проживають у 45 країнах. Таким чином, у ньому містяться вихідні дані, порівняння з якими дозволить у майбутньому оцінити вплив COVID-19 на життя молоді.

У новому звіті, який підготовлено за результатами міжнародного дослідження «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді (HBSC)», опублікованому сьогодні Європейським регіональним бюро ВООЗ, міститься інформація про поведінку школярів віком 11, 13 і 15 років з 45 країн щодо здоров'я і соціальної взаємодії та зазначається, що психічне благополуччя підлітків у багатьох країнах у 2014–2018 рр. погіршилося.

«Про те, що зростаюча кількість хлопчиків і дівчат у європейському регіоні повідомляє про ознаки слабкого психічного здоров'я – почуття пригнічення, нервовість чи дратівливість – викликає у нас занепокоєння», – говорить доктор Ганс Анрі П. Клюге, директор Європейського регіонального бюро ВООЗ. «Те, як ми відреагуємо на цю проблему зараз, впливатиме на наступні покоління. Інвестуючи в молодь, наприклад, забезпечивши їй легкий доступ до служб психічного здоров'я, відповідно, до її потреб, ми зможемо отримати потрійний дивіденд: забезпечуючи здоров'я, соціальні й економічні вигоди сьогоднішнім підліткам, завтрашнім дорослим і майбутнім поколінням», – додав він.

У звіті «В центрі уваги здоров'я та благополуччя підлітків. Результати дослідження «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді» (HBSC) у 2017/2018 рр. в Європі та Канаді» продемонстровано, що загальне психічне благополуччя погіршується у міру дорослішання дітей, у той час як дівчата, порівняно з хлопцями, особливо ризикують мати негативні наслідки поганого психічного самопочуття. Кожен четвертий підліток повідомляє, що відчуває нервозність, почуття дратівливості або труднощі зі сном принаймні один раз на тиждень.

У звіті зазначаються істотні розбіжності між країнами в рівні психічного благополуччя. Це вказує на те, що в забезпеченні психічного благополуччя можуть відігравати роль культурні, політичні й економічні чинники.

Порівняно з даними 2014 р. приблизно в третині країн було виявлено збільшення частки підлітків, які відчувають тиск від шкільного навантаження, і зменшення кількості молоді, яка зазначає, що їй подобається школа. У більшості країн ставлення до школи погіршується з віком, а задоволеність школою та підтримка з боку вчителів й однокласників зменшуються у міру збільшення тиску від шкільного навантаження.

У дослідженні розглядається зростання використання цифрових технологій паралельно зі змінами в психічному благополуччі молоді в Європейському регіоні. Очевидно, що технології можуть мати переваги, але вони також здатні підвищити вразливість і створити нові загрози, зокрема кібербулінг, який частіше вражає дівчат. Понад 10% підлітків повідомляють про те, що за останні два місяці хоча б 1 раз ставали жертвою кібербулінгу.

«Тривожно бачити, що підлітки говорять нам, що не все в порядку з іх психічним самопочуттям, і ми повинні серйозно сприймати ці повідомлення, оскільки психічне здоров'я є важливою частиною здорового підліткового віку», – зазначає доктор Джо Інчлі, координатор міжнародного дослідження HBSC, Університет Глазго.

Основними проблемами, як і раніше є ризикова поведінка, неправильне харчування та недостатня фізична активність

У звіті представлено результати дослідження HBSC у країнах Європейського регіону і в Канаді, яке проводиться 1 раз на чотири роки. Серед інших основних результатів цього дослідження можна назвати такі:

- Як і раніше викликає занепокоєння небезпечна статева поведінка: кожен четвертий підліток з числа тих, які ведуть статеве життя, практикує незахищений секс. У 15 років про досвід статевих стосунків повідомляє кожен четвертий хлопець (24%) і кожна сьома дівчина (14%).
- Вживання алкоголю та куріння продовжує зменшуватись, але кількість поточних споживачів алкоголю та тютюнових виробів залишається високою серед 15-річних, а алкоголь залишається найпоширенішою психоактивною речовиною. Кожен п'ятий 15-річний (20%) протягом життя був п'яній 2 або більше разів, а майже 1 із 7-ми (15%) був п'яній за останні 30 днів.
- Менше ніж 20% підлітків відповідають рекомендаціям ВООЗ щодо фізичної активності – рівень знижується приблизно в третині країн з 2014 р., переважно серед хлопців. Особливо низькою є фізична активність серед дівчат і підлітків старшого віку.
- Більшість підлітків не дотримуються сучасних рекомендацій щодо харчування, що підриває їх здатність до здорового розвитку. Близько 2-х з 3-х підлітків не вживають достатню кількість продуктів, які є багатими на поживні речовини, а 1 з 4-х підлітків є щодня солодощі та 1 із 6-ти вживає солодкі напої щодня.
- Частка підлітків із зайвою вагою і ожирінням з 2014 р. зросла: нині з цією проблемою стикається кожен п'ятий, переважно серед хлопчиків і підлітків молодшого віку; кожен четвертий підліток вважає себе товстим, особливо ця думка поширена серед дівчат.

Під час оприлюднення останнього дослідження HBSC, що містить результати опитування в 2017–2018 рр., світ бореться з пандемією COVID-19. Таким чином, наступне дослідження, в

якому будуть представлені результати 2021–2022 рр., відобразить вплив пандемії на життя молоді.

«Широке коло питань, що охоплюються дослідженням HBSC, дає важливе уявлення про життя підлітків сьогодні, а також повинно дати нам корисну базу для вимірювання впливу COVID-19 на підлітків, у результатах наступної хвилі дослідження у 2022 р., – сказав Мартін Вебер, керівник програми з питань охорони здоров'я дітей і підлітків Європейського регіонального бюро ВООЗ. – Дані дозволять нам оцінити, як тривале закриття шкіл і громад вплинули на соціальну взаємодію молоді, її фізичне та психічне самопочуття».

Про дослідження HBSC

Дослідження HBSC відслідковує досвід молодих людей протягом більше ніж 35 років і є важливим інструментом для виявлення динаміки за широким колом показників у сфері охорони здоров'я, соціальних зв'язків та для виокремлення проблем, які можуть потребувати узгоджених політичних рішень і практичних інтервенцій.

Дані HBSC використовуються на національному, регіональному та міжнародному рівнях для отримання нової інформації щодо здоров'я та благополуччя підлітків, розуміння соціальних детермінант здоров'я й інформаційної підтримки політичних рішень і практичних дій, спрямованих на покращення життя молоді в європейському регіоні та Канаді.

Міжнародний координаційний центр HBSC базується в Університеті Глазго (Велика Британія). Більш докладну інформацію про дослідження та країни-учасниці можна отримати на веб-сайті www.hbsc.org.

Частина 1: Основні результати: після опублікування дослідження доступна за посиланням: <http://www.euro.who.int/en/hbsc-spotlight-vol1>

Частина 2: Основна статистика: після опублікування дослідження доступна за посиланням: <http://www.euro.who.int/en/hbsc-spotlight-vol2>

Контакти для ЗМІ

Cathy Bartley
Bartley Robbs Communications
+44 7958 561671
cathy.bartley@bartley-robb.co.uk

Tina Kiaer
Спеціаліст з комунікацій
Європейське регіональне бюро ВООЗ
+45 30 36 37 76
kiaert@who.int

«В центрі уваги здоров'я та благополуччя підлітків.
Результати дослідження «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді»
(HBSC) у 2017–2018 рр. в Європі та Канаді»

Ключові результати опитування щодо здоров'я та благополуччя підлітків представлено в опублікованому Європейським регіональним бюро ВООЗ звіті «Spotlight on adolescent health and well-being. Findings from the 2017/2018 Health Behaviour in School-aged Children (HBSC)» survey in Europe and Canada», який містить дані про фізичне здоров'я, соціальні стосунки та психічне благополуччя 227 441 молодих людей віком 11, 13 та 15 років, які проживають у 45 країнах.

«Особливістю та унікальністю дослідження є комплексний підхід, який дозволяє визначити динаміку, складові та чинники здоров'я дівчат і хлопців підліткового віку, оцінити ефективність політики формування здорового способу життя, обирати пріоритети для освітніх та інформаційних заходів, коригувати стратегічні дії в сфері охорони здоров'я, освіти та соціальної політики в цілому з урахуванням потреб підлітків залежно від віку, статі, майнового стану й особливостей соціального середовища», – зазначила Ольга Балакірева, головний дослідник дослідження HBSC в Україні, кандидат соціологічних наук, голова правління ГО «Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка».

У звіті показано, що загальне психічне благополуччя зменшується у міру дорослішання дітей. За даними 45 країн, кожен четвертий підліток повідомляє, що відчуває нервозність, почуття дратівливості або труднощі зі сном принаймні раз на тиждень. В Україні цей показник євищим, ніж у середньому серед усіх країн-учасниць, а кожна третя (31%) українська 15-річна дівчинка скаржиться на головний біль більше ніж один раз на тиждень.

Дані міжнародного опитування фіксують невелике загальне зростання декількох скарг на здоров'я серед підлітків у 2014–2018 рр. (33% та 35% відповідно). Серед хлопців цей показник зріс з 25% до 28%, а серед дівчат – з 40% до 43%. На національному рівні в 26 країнах зросла кількість скарг на здоров'я, в той час як зниження спостерігалось у трьох країнах (Хорватії, Нідерландах та Іспанії). Найвищий приріст (10 відсоткових пунктів і більше) спостерігався в Україні та Великій Британії (Англії).

У близько третині країн виявлено збільшення частки підлітків, які відчувають тиск від шкільного навантаження, і зменшення кількості молодих людей, які заявляють, що їм подобається школа. Порівняно з 2014 р. українським підліткам менше подобається школа, проте цей показник євищим, ніж у середньому за даними всіх країн-учасниць.

Існують певні відмінності у відчутті підтримки підлітків вчителями серед країн (регіонів) для всіх вікових груп. Про таку підтримку заявляли від 21% 15-річних дівчат у Польщі до 90% 11-річних дівчат у Гренландії. Деякі країни (регіони) постійно повідомляли про високу підтримку вчителів у всіх трьох вікових групах. Албанія, Азербайджан, Гренландія, Казахстан, Норвегія та Швеція входили до топ-10 країн у кожній віковій групі, а деякі країни Центральної та Східної Європи, навпаки, послідовно оцінювались низько (Чехія, Угорщина, Російська Федерація, Сербія, Словаччина та Україна).

Третина 11-річних українських підлітків повідомляли про високий рівень підтримки з боку однолітків. Проте цей показник є найнижчим серед усіх країн-учасниць (середній показник серед усіх країн-учасниць – 61%). 13- та 15-річні підлітки Польщі та України повідомляли менше за однолітків з інших країн-учасниць про високий рівень підтримки з боку однолітків.

Частка підлітків, які щодня їли овочі, відрізняється за країною проживання. Про щоденне споживання овочів повідомляли від 19% 15-річних хлопчиків у Німеччині до 69% 13-річних дівчат у Бельгії (Фламандський регіон). Щоденне споживання овочів було найнижчим у країнах Південної Європи (25% на Мальті, 27% в Італії та 28% у Хорватії) та найвищим у Бельгії (61% серед опитаних французької спільноти та 58% опитаних фламандського регіону), Канаді (53%) та Україні (52%).

Вживання алкоголю та куріння продовжує зменшуватись, проте кількість поточних споживачів алкоголю та тютюнових виробів залишається високою серед 15-річних, а алкоголь є найпоширенішою психоактивною речовиною. Кожен п'ятий 15-річний європейський підліток (20%) протягом життя був п'яніший 2 рази або більше, майже один із семи (15%) був у стані алкогольного сп'яніння за останні 30 днів.

Під час оприлюднення останнього дослідження HBSC, що містить результати 2017–2018 рр., світ бореться з пандемією COVID-19. Отже, наступне дослідження, в якому будуть представлені результати 2021–2022 рр., відобразить вплив пандемії на життя молоді.

«Широке коло питань, які охоплює дослідження HBSC, дає важливе уявлення про життя підлітків сьогодні, а також повинно дати нам корисну базу для вимірювання впливу COVID-19 на підлітків, у результататах наступної хвилі дослідження у 2022 р., – сказав Мартін Вебер, керівник програми з питань охорони здоров'я дітей та підлітків Європейського регіонального бюро ВООЗ. – Дані дозволять нам оцінити, як тривале закриття шкіл і громад вплинули на соціальну взаємодію молоді, їх фізичне та психічне самопочуття».

Про дослідження HBSC

Дослідження HBSC відслідковує досвід молодих людей протягом більше ніж 35 років і є важливим інструментом для виявлення динаміки за широким колом показників у сфері охорони здоров'я та соціальних стосунків, а також для виокремлення проблем, які можуть потребувати узгоджених політичних дій і практичних втручань.

Дані HBSC використовуються на національному, регіональному та міжнародному рівнях для отримання даних щодо здоров'я та благополуччя підлітків, розуміння соціальних детермінант здоров'я, інформування політики для покращення життя молоді в європейському регіоні та Канаді.

Докладнішу інформацію про дослідження та країни-учасниці можна отримати на веб-сайті www.bbcs.org.

Україна є повноправним учасником міжнародного дослідницького проекту «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді» («Health Behaviour in School-aged Children» – HBSC), яке проводиться у 49 країнах Європи та Північної Америки. З часу його створення в Україні відбулося 5 хвиль опитування: у 2002 р. було опитано 5267 осіб; 2006 р. – 6535 осіб, 2010 р. – 10 343 особи, 2014 р. – 11 390 осіб, 2018 – 13 337 осіб.

Соціологічне опитування 2018 р. було проведено ГО «Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка» за технічної підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні. Проведення дослідження в Україні стало можливим завдяки підтримці численних організацій-партнерів, серед яких Міністерство охорони здоров'я України, при якому було створено робочу групу проекту, Міністерство освіти та науки України, Міністерство молоді та спорту України. За результатами національного опитування, підготовлено аналітичний звіт «Соціальна обумовленість та показники здоров'я підлітків та молоді: за результатами соціологічного дослідження в межах міжнародного проекту «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді» (http://uisr.org.ua/img/upload/files/HBSC_2018_web.pdf)

Переглянути повну версію звіту у двох частинах можна за посиланням:

<https://www.euro.who.int/en/hbsc-spotlight-vol1>

Volume 1: Key findings www.euro.who.int/en/hbsc-spotlight | Volume 2: Key data www.euro.who.int/en/hbsc-spotlight-vol2

Переглянути повні версії національних і міжнародних звітів, буклетів та інших інформаційних матеріалів можна за посиланням: <http://www.uisr.org.ua/hbsc>

Для докладнішої інформації звертайтеся до: Ольги Балакірєвої, кандидата соціологічних наук, головного дослідника HBSC в Україні (bon.smc@gmail.com).